

Seigneuriage vloeit voort uit de emissie van chartaal geld. De Staat vertrouwde die emissie toe aan de Bank.

Het woord « seigneuriage » gaat terug tot de middeleeuwen. Net als toen vertegenwoordigt het de middelen waarover de emittent van geld kan beschikken om zijn taken te vervullen.

1.1.2 Seigneuriage

Onder « seigneuriage » of « muntloon » verstaat men de inkomsten die de emittent verwerft door de emissie van bankbiljetten. Vandaag de dag ontvangen de centrale banken deze inkomsten en na aftrek van hun kosten maken ze deze over aan de Staat.

Waar komt seigneuriage vandaan? Om dit te begrijpen, moet men bedenken dat het bankbiljet voortkomt uit het schuldbewijs dat bankiers aan hun cliënteel overhandigden in ruil voor het in bewaring geven van edelmetaal, dat ze rente lieten opbrengen. Tegenwoordig worden bankbiljetten uiteraard niet meer afgegeven in ruil voor goud of zilver: het zijn voortaan abstracte geldtekens. De centrale banken boeken ze echter nog steeds als schulden op de passiefzijde van hun balans. Als tegenwaarde staan op de actiefzijde aan commerciële banken toegekende kredieten en deviezenreserves, die rente opleveren. De rente op deze activa, die de tegenpost vormen van niet-vergoede passiva in de vorm van bankbiljetten, vormt de seigneuriage.

Wat het eurogebied betreft, wordt de waarde van de uitgegeven bankbiljetten op forfaitaire wijze verdeeld tussen de Lidstaten, aangezien de geldcirculatie voor iedere deelnemende Staat niet meer nauwkeurig kan worden geraamd: de ECB ontvangt 8 % en het saldo wordt onder de nationale centrale banken (NCB's) verdeeld in verhouding tot hun aandeel in het kapitaal van die instelling

In alle centrale banken zorgen verdelingsregels ervoor dat het surplus van de inkomsten, na dekking van hun kosten, aan de Staat toekomt. De Staat wordt aldus vergoed voor het toekennen van het emissieprivilege. In België veranderden de regels voor de verdeling van de seigneuriage tussen de Bank en de Staat in de loop van de geschiedenis en tijdens het verslagjaar werden ze bij wet van 3 april 2009 opnieuw aangepast. Vanaf het boekjaar 2009 wordt het saldo van de jaarwinst, na vorming van de vereiste reserves en vergoeding van de aandeelhouders, toegekend aan de Staat.

Het emissieprivilege ligt niet alleen ten grondslag aan de inkomsten van de centrale banken. Het vormt ook een van de middelen die hen in staat stellen hun hoofdpdracht, de tenuitvoerlegging van het monetaire beleid, te verwezenlijken. Om te voldoen aan de vraag naar bankbiljetten van hun cliënten, dienen de kredietinstellingen zich bankbiljetten te verschaffen via leningen bij de centrale bank. De rente op deze leningen vormt het voornaamste monetairbeleidsinstrument.

??
a

2.1.2.1.2 Rentevoetrisico's en risico's verbonden aan het volume van de rentegevende activa

Wat de inkomsten van de Bank betreft, zijn die welke voortvloeien uit de emissie van bankbiljetten veruit de belangrijkste. Voor de centrale banken zijn bankbiljetten passiva waarover geen rente wordt vergoed. Als tegenpost houden ze rentegevende of productieve activa aan.

De inkomsten uit die activa worden 'seigneuriage-inkomsten' genoemd. Zij worden samengevoegd op het niveau van het Eurosysteem en herverdeeld tussen de centrale banken van het Eurosysteem op basis van hun respectieve aandeel in de emissie van de eurobiljetten.

Als tegenprestatie voor het aan de Bank verleende emissieprivilege, heeft de Staat recht op het saldo van de winst van de Bank, na winstreservering en dividenduitkering.

Aldus wordt de volatiliteit van de seigneuriage-inkomsten in de eerste plaats gedragen door de Staat.

2.1.2.2 BEHEER VAN DE NIET-FINANCIËLE RISICO'S

Conform de in de loop van het verslagjaar ingevoerde hervorming van de verantwoordelijkheid inzake de effectieve werking van het stelsel inzake intern tweedelijns-toezicht, ressorteert het beheer van de niet-financiële risico's, namelijk *operational risk* en *business continuity management*, *compliance*, informatiebeveiliging en de tweedelijnsaspecten inzake fysieke veiligheid en bankbiljettenactiviteiten onder de Secretaris van de Bank. Om die tweede verdedigingslijnen te ondersteunen, werden zes werkgroepen opgezet. Elk van hen draagt de verantwoordelijkheid op een transversaal gebied: informatiebeveiliging, IT-veiligheid, fysieke veiligheid, *business continuity*, *compliance* en strategisch risico. Elk van die groepen werkt volgens een meerjarenplanning.

Inzake *business continuity*, heeft de werkgroep alle tests ter zake gecoördineerd; ze heeft eveneens getracht de analyses van de impact op de operaties, alsook de *continuity plans* voortdurend bij te werken. Het in 2015 opgezette register van de operationele incidenten moet het mogelijk maken lering te trekken uit die incidenten; het beoogt de veerkracht van de Bank te versterken. Om die doelstelling te halen, werd dat register, in overleg met alle entiteiten van de Bank, constant aangepast.

Wat betreft de informatiebeveiliging, heeft de wil om het intern reglement betreffende de informatiebeveiliging correct te zien toepassen en met name te voldoen aan de voorschriften van de ECB inzake verwerking van vertrouwelijke informatie, geleid tot de ontwikkeling van een *Digital Rights Management System*. De voor

informatiebeveiliging verantwoordelijke personen hebben eveneens een gecentraliseerd toezicht uitgeoefend op de praktische toepassing van de 'only once'-wet, krachtens welke de autoriteiten maar eenmaal dezelfde gegevens aan een burger of een onderneming mogen vragen. In dat kader werden de aan te passen processen en formulieren geïdentificeerd, terwijl de betrokken technische systemen werden uitgebreid. Ten slotte heeft dat team zich ook ingelaten met de verbetering van de cyberveiligheid, in samenwerking met de cel Beheer van de operationele en *business continuity*-risico's. Op het bijzonder actueel gebied van de IT-veiligheid, heeft de gespecialiseerde werkgroep gewerkt aan de verbetering van de veerkracht van de informaticasystemen.

Het betrekken van de met de fysieke veiligheid van de Bank en haar personeelsleden belaste dienst bij de activiteiten van de tweedelijnsverdedigingslijnen heeft het mogelijk gemaakt bij het toezicht op de andere activiteiten en de potentiële risico's die erdoor worden gegenereerd aan onafhankelijkheid te winnen. In het licht van de uitgesproken verscherping van de terreurdreiging en van het verhogen van het terreuralarm in Brussel tot niveau 4 medio november 2015, bleek het voorbereidingsniveau van de Bank afdoende te zijn, ondanks de ongewone aard van de situatie. Er werden evenwel nieuwe maatregelen genomen om de veiligheid van de infrastructuur van de Bank te versterken. De organisatorische maatregelen, zoals de verscherping van de toegangscontrole, konden onmiddellijk worden uitgevoerd, terwijl, in samenwerking met de met het facilitair beheer belaste entiteiten, maatregelen van structurele aard werden opgezet. Ten slotte werden de interne communicatiekanalen van de Bank benut om de personeelsleden bewuster te maken van de bijzondere voorzorgen die gerelateerd zijn aan het werken in een voor de werking van de Belgische Staat kritieke instelling.

Teneinde de tweedelijnsfunctie inzake controle van de bankbiljetten, bestrijding van het witwassen van geld en ISO-certificering doelmatig en onafhankelijk te vervullen, werd een lijst opgesteld van alle eerstelijns- en tweedelijns taken inzake toezicht die tot dan toe in dezelfde entiteit werden uitgevoerd, van de tweedelijns taken die ontbraken, alsook van de door de Interne audit verrichte inspectieactiviteiten (buiten audit). Sinds 1 januari 2016, zijn alle taken inzake tweedelijns-toezicht ondergebracht in een specifieke cel.

De werkgroep strategische risico's maakte bij het begin van haar werkzaamheden een overzicht van de mogelijke strategische gevaren in het licht van het strategisch plan 'NBB 2020'; ze zal die risico's opvolgen, alsook het voorkomen ervan te zijner tijd beoordelen, om te zorgen voor het welslagen van het plan.